

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Диана Ковачева

Професор по международно право и международни отношения
в Института за държавата и правото при Българската академия на науките

Относно дисертационен труд на тема:

„Правото на достъп до обществена информация в практиката на Европейския съд по правата на човека“

Разработен от **Биляна Борисова Манова**, докторант в Югозападния университет
„Неофит Рилски“

под научното ръководство на доцент д-р Николай Марин

за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ в професионално
направление 3.6 Право, Научна специалност „Международно право и
международни отношения“

Представеният от докторанта дисертационен труд е в обем от 254 страници и съдържа много подробна библиография на няколко езика. Работата е посветена на актуален и интересен проблем в сферата на международната система за защита на правата на човека, а именно – на правото на достъп до обществена информация. Актуалността на избраната тема произтича както от правилно идентифицираната необходимост международното публично право да даде по-категорични *юридически* отговори на някои въпроси във връзка със същността, съдържанието и ограниченията на правото на информация, отбелязани в изследването, така и в по-общ план – от потенциала на подобрения обществен достъп до информация да допринесе за преодоляването на редица предизвикателства, пред които са изправени съвременните демокрации. Още по-валидни са формулираните в дисертационния труд изводи относно ползите от достъпа на индивидите до информация относно публичните дела днес, в ситуация на усложнена международна обстановка, война и бежанска вълна в Европа, на все още

непреодоляна пандемия, на значителни изпитания за световната икономика, околна среда и климат, мир и сигурност. Уместно в дисертацията се акцентира върху взаимовръзките между технологиите и достъпа до информация, които предоставят възможности за улесняване упражняването на достъп, но поражда и нужда от разрешаване на нови предизвикателства на достъпа до информация в интернет пространството.

Докторантът правилно идентифицира и адресира основните проблемни моменти, свързани с избраната тема на дисертационния труд. Логичен и добре аргументиран е изборът от докторанта подход да проучи първо въпроса *дали* в международното публично право правото на достъп до обществена информация, притежавана от публичните институции на държавите, изобщо се разглежда като право на човека и какво е неговото систематично място и обхват, а едва на тази база – да изследва практиката на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) във връзка с правото на достъп до информация. Точно е и заключението, че към днешна дата в международното публично право трудно може да се говори за единно право на достъп до информация с еднозначно утвърдено съдържание. Както посочва докторантът, няколко различни теории за правото на информация като право на човека едновременно намират подкрепа в международноправната доктрина и съдебна практика.

Прави много добро впечатление, че при проследяването на историческото развитие на защитата на правото на достъп до информация и в особена степен – при анализа на международноправната защита на това право са изследвани значителен брой юридически документи с най-разнообразен характер – национални конституции и закони, международни актове (едностранни и многостранни международни договори, декларации, организационни актове на различни международни организации), публикации и практика на различни международни съдилища и органи и други.

Проучването на практиката на ЕСПЧ съдържа редица приноси елементи:

- Идентифицирани са онези (няколко на брой) разпоредби на конвенцията, от които по тълкувателен път в определени хипотези ЕСПЧ извлича права на индивидите на достъп до информация;
- Изследвани са предпоставките за възникване на тези права и техните ограничения;

- Най-обемната изследвана практика на ЕСПЧ във връзка с правото на достъп до информация по конвенцията – тази по чл. 10 от конвенцията, гарантиращ право на свобода на изразяване на мнение, е детайлно периодизирана, като са предложени обяснения за налюдаваната еволюция в позицията на съда и за неговия резервиран подход, който го отличава от други международни органи за защита на правата на човека;
- В заключителните страници от дисертационния труд са направени предложения за алтернативни стратегии, чрез които недостатъците, характеризиращи анализираната съдебна практика на ЕСПЧ, да бъдат преодолени в бъдеще.

Достоинствата на научното изследване и задоволяването от докторанта на всички други приложими законови изисквания ме мотивират да подкрепя присъждането на Биляна Борисова Манова на образователна и научна степен „доктор“ по международно право и международни отношения.

Дата: 16.06.2022 г.

С уважение: .....

/Проф. д-р Диана Ковачева/